

EL DESENVOLUPAMENT ESTRATÈGIC DEL PALLARS JUSSÀ **Línies i eines pel desenvolupament econòmic**

Proposta per a la Discussió
Gener 2010

I C INNOVACIÓN Y CONSULTORIA
P P en políticas públicas, s.l.

SUMARI

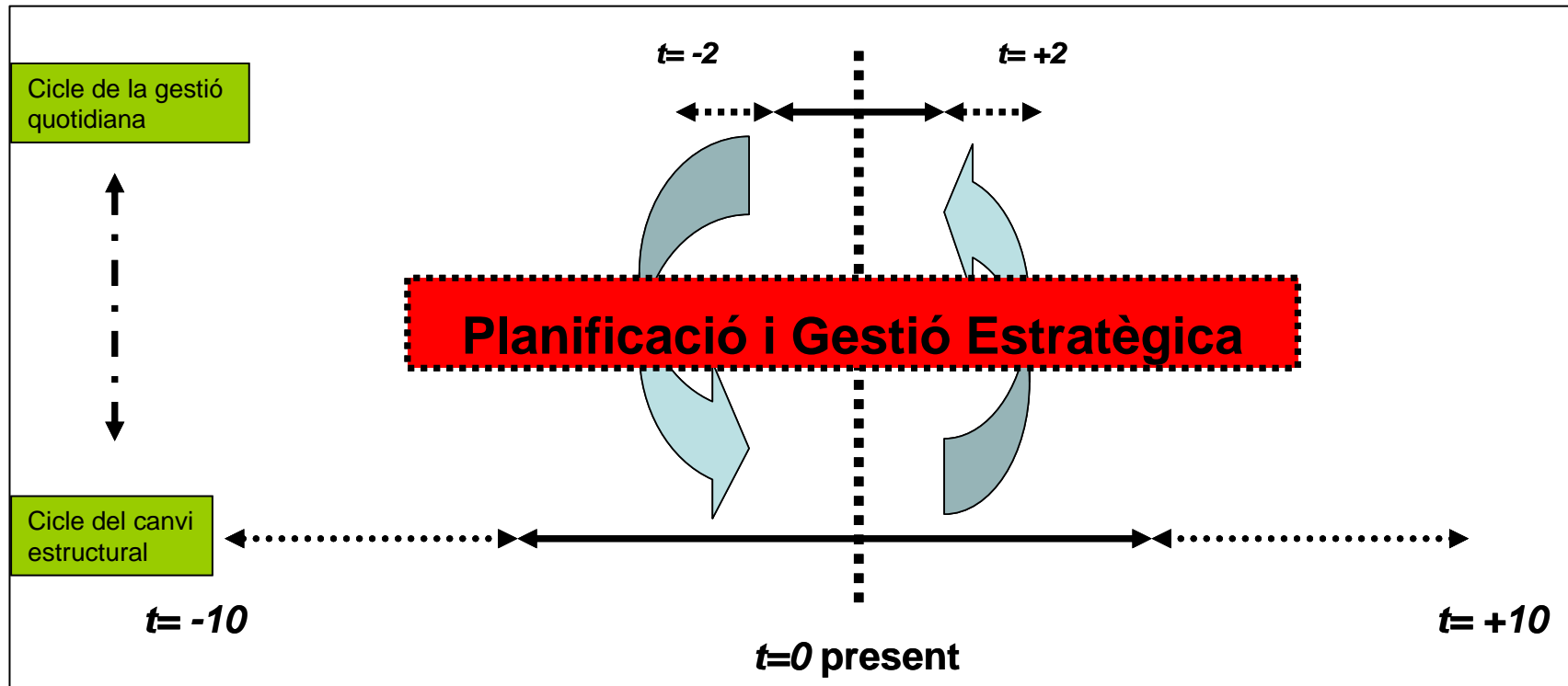
- Objectius i treballs realitzats
- Enfocament i supòsits dels treballs
- Hipòtesis a partir del *discurs* dels actors rellevants: Quin és el 'problema'?
- Contrast de dades
 - El posicionament territorial
 - La població i l'estructura orgànica
 - La generació de riquesa
 - La captació i distribució de rendes
 - La identificació d'oportunitats
 - Les polítiques públiques i la cooperació a l'àmbit
- Escenaris tendencials
- Formulació de propostes

OBJECTIUS I TREBALLS REALITZATS

- Promoure una discussió en termes de desenvolupament estratègic apuntant les propostes principals
 - No és un estudi
 - Es construeix a partir de les percepcions i interpretacions de la realitat
- Treballs realitzats
 - Presentació i debat del Document Base a institucions, entitats i empreses
 - Debat amb la Comissió de Seguiment del Projecte

La utilitat de la planificació estratègica:

interrelacionar la gestió quotidiana i el canvi estructural per fer que les actuacions impactin quan més i millor en el desenvolupament

La situació descrita té un caràcter força estructural, només una intervenció **constant i continuada durant un llarg període** pot permetre assolir resultats

Els Plans de desenvolupament tradicionals poden no ser suficients per trencar les tendències de fons (1)

Quadre d'estratègies proposades al Pacte Territorial 1 de l'Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Val d'Aran

1. Potenciar els contractes globals d'explotació
2. mesures de compensació per desenvolupar l'activitat
3. Garantir els serveis bàsics als nuclis rurals
4. Fomentar i potenciar l'associacionisme a nivell productor, transformador i comercialitzador
5. Ajudes agroambientals
6. Fomentar i potenciar la creació i el desenvolupament de microempreses,
7. Crear i promoure una marca comercial única.
8. Adaptació de la normativa mediambiental i urbanística
9. Fomentar el treball associatiu i en xarxa del terciari
10. Potenciar la formació, assessorament i transferència tecnològica
11. Promoure una gestió eficient dels boscos
12. Coordinació i cooperació efectiva entre totes les administracions
13. Millorar els actuals sistemes de reg i ampliació d' àrees regades, fomentar la concentració parcel·lària i promoure la inversió pública
14. Foment i recuperació de les races autòctones
15. Fomentar estratègies de desenvolupament local sostenible

En un context de cercle viciós, on les dificultats són grans, és relativament probable que bones oportunitats i iniciatives fracassin o s'abandonin abans de reeixir, o que els esforços es dispersin i siguin insuficients per consolidar projectes.

Els Plans de desenvolupament tradicionals poden no ser suficients per trencar les tendències de fons (2)

Una llista d'objectius genèrics, sectors d'activitat a prioritzar i principis pot ser també insuficient...

Els obstacles només es superen identificant allò que trenca el cercle i endega noves dinàmiques virtuoses..

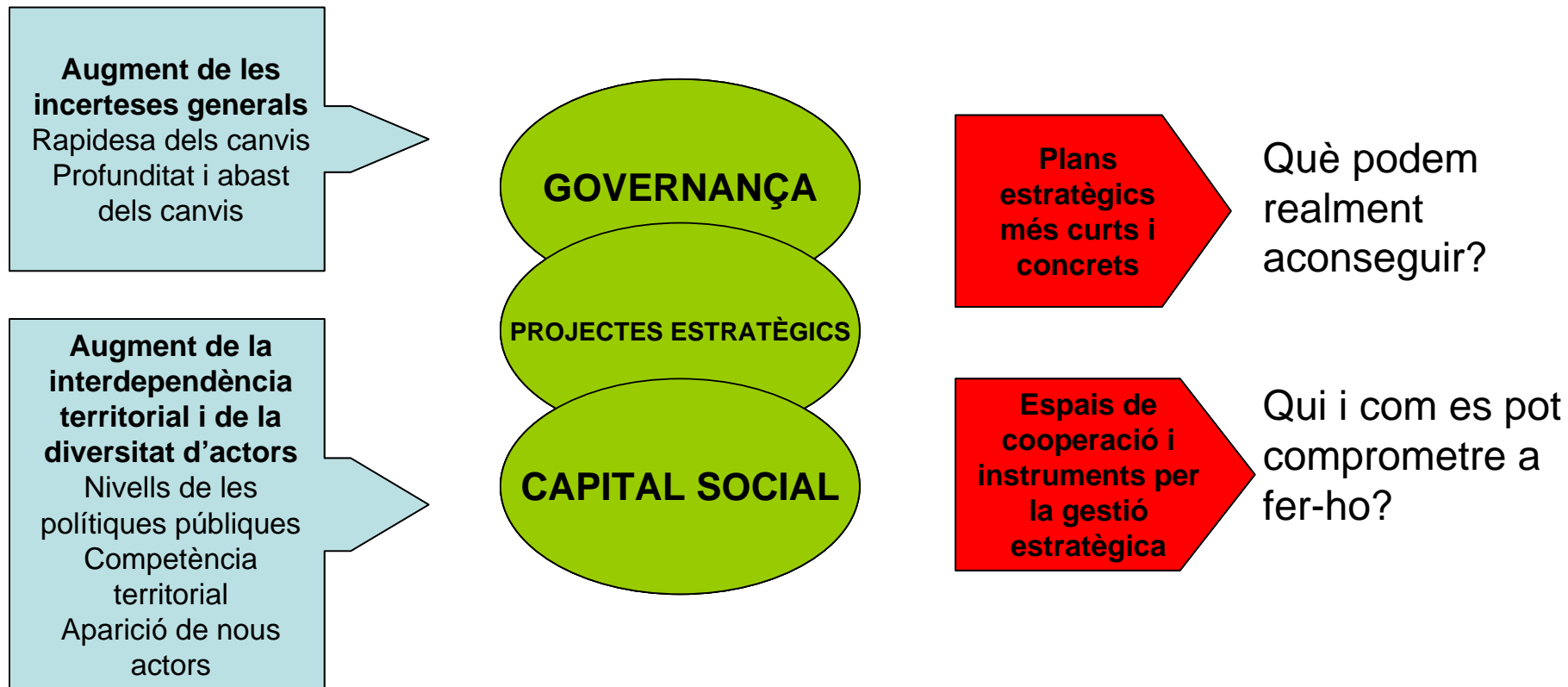
I sovint l'obstacle principal és més el *qui* que no el *què*

Línies de desenvolupament comunes als Plans estratègics Pirinecs i Pre-Pirinecs

A. Conquerir una posició econòmica dinàmica.
B. Desenvolupar una identitat territorial.
C. Millorar la qualitat de vida dels habitants.
D. Afavorir els intercanvis i les solidaritats socials i territorials.
E. Acollir noves activitats i població
F. Garantir la qualitat i la innovació al territori
G. Construcció d'una identitat fundada en la diversitat i la riquesa cultural
H. Acompanyament en l'evolució del món rural i de l'espai muntanyenc
I. Consolidar i organitzar l'economia turística
J. Polítiques culturals i esportives recolzades en dinàmiques associatives
K. Ocupació i recursos
L. Cohesió, infraestructures i comunicació
M. Patrimoni i cultura
N. Medi ambient, ordenació del territori i habitatge

Plans de Pays de Nestes, Couserans, Foix, Pirineo de Navarra

La gestió estratègica del territori

ELS QUATRE MOTORS DE LA TRANSFORMACIÓ (1)

Es considera que totes les iniciatives, projectes i programes han de poder analitzar-se en relació a aquests quatre grans motors, que actuen com a criteris de verificació d'un cercle virtuós

■ POSICIÓ

És ineludible i es farà imprescindible repensar la posició tradicional (porta pirineu, centre administratiu i de serveis) per articular noves i velles funcions en les quatre direccions de l'entorn (Pirineu, Pla, Segre, Occident) identificant rols complementaris i utilitats mútues en totes elles.

■ DIMENSIÓ

Dissortadament, per alguns coses la dimensió sí que importa. Les quatre comarques occidentals de l'APiA necessiten apropar-se als quaranta mil residents permanents (ara trenta-tres) i atraure l'equivalent anual de vint mil persones (ara tretze) si es vol assolir una dinàmica autosostinguda, on sigui viable situar activitats en el territori

ELS QUATRE MOTORS DE LA TRANSFORMACIÓ (2)

■ VALOR

Pot ser incòmode i feixuc, però per trencar el cercle es farà inevitable examinar el valor real de les coses, siguin del sector o activitat que sia. No és el mateix una casa de pagès amb restaurant que un allotjament rural amb clau. Ni un súper que un forn que obre els diumenges. Ni cinc-cents geòlegs són el mateix que cinc-cents visitants de museu. Tot té el seu valor intrínsec, però en aquest context la capacitat d'arrosegament i impacte de determinades activitats són molt superiors a d'altres

ELS QUATRE MOTORS DE LA TRANSFORMACIÓ (2)

■ ARRELAMENT

Bona part dels coneixements, capacitats i recursos requerits per aprofitar les oportunitats i fer-les realitat difícilment les trobem avui a l'àmbit, hauran de venir de fora. Hi ha prou experiències anteriors i recents per saber els avantatges i riscos que comporta, particularment d'aquests últims. És menester trobar una manera de fer per atraure, implicar-se, compartir i fer arrelar les aportacions que seran imprescindibles per trencar el cercle.

Una nova manera de pensar objectius i executar les actuacions

<i>Exemples</i>	Posició	Dimensió	Valor	Arrelament
Vall Fosca	?	✓	✓	?
Punts turístics	?	?	?	✓
Nous polígons industrials i Centres d'innovació	?	✓	?	✓
FestiPallars	✓	?	✓	✓
Suport sector vi	✓	✓	✓	?
Transformació reg	?	✓	✓	?
Habitatge protegit	✓	?	✓	✓

El Pla (1): Visió estratègica

Cap el 2020 el Pallars Jussà ha guanyat pes econòmic i poblacional a Catalunya i l'APiA, refermant la seva identitat i posició territorial a partir de renovar els seus valors intrínsecs –natura, patrimoni, produccions primàries, centre industrial, de distribució i serveis- i d'ampliar i diversificar les seves relacions socioeconòmiques amb el Pirineu del qual forma part, el Pla de Lleida, la regió metropolitana i l'Aragó.

El Pla (2): Missió estratègica

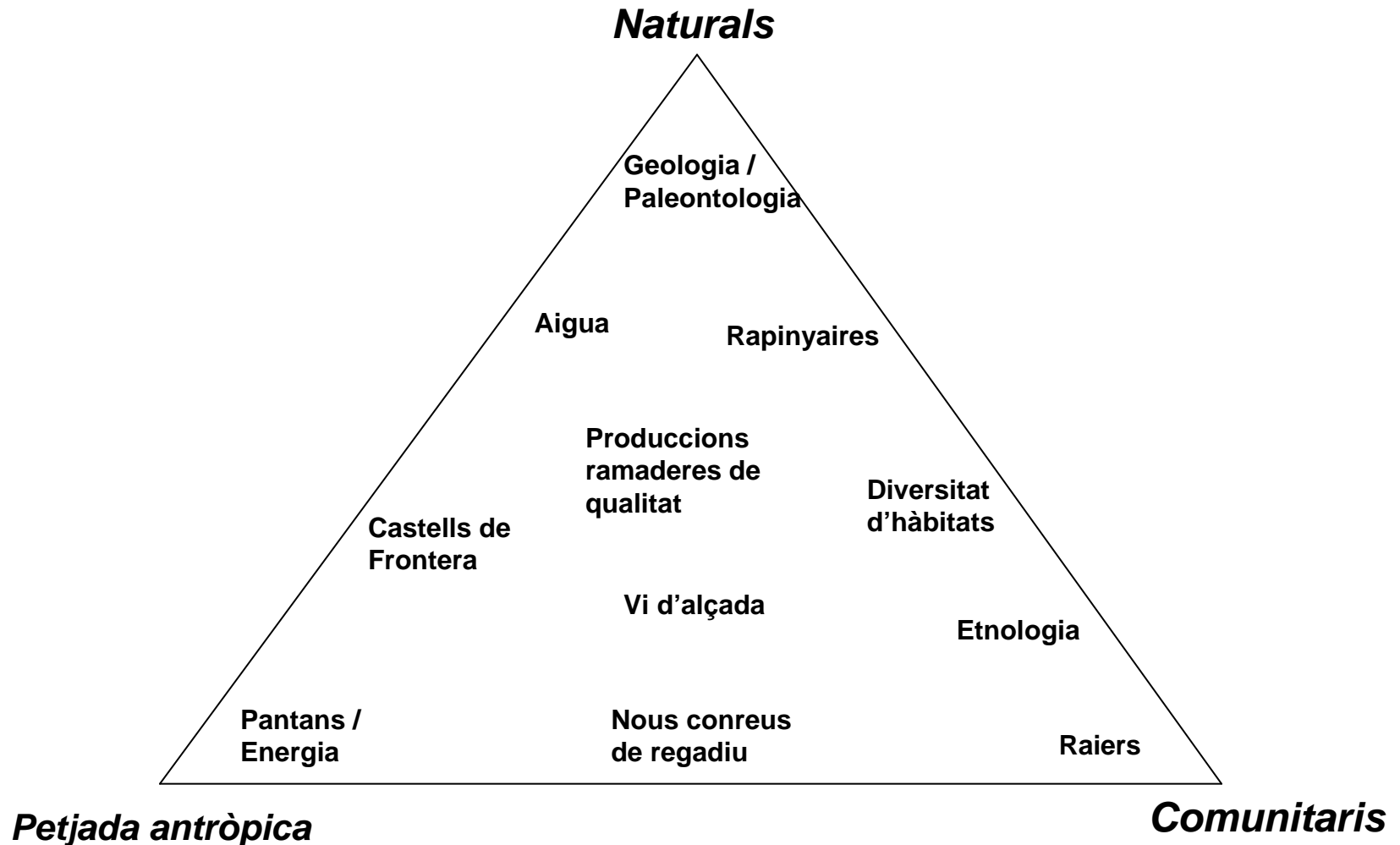
Reforçar la cooperació entre empreses i sectors econòmics, i entre el sector públic i el privat, per tal de crear espais i instruments que permetin **generar, realitzar i gaudir amb èxit projectes de desenvolupament empresarial i territorial** capaços de produir riquesa i benestar pel territori reconduint la tendència a l'aïllament i l'estancament

El Pla (3): Objectius estratègics

- **Reduir a la meitat el diferencial en generació de riquesa per càpita**, fent del Pallars Jussà una comarca menys depenent i amb expectatives de futur pròpies
- **Assolir la dimensió de 20.000 estadants** (16.500 residents i 3.500 visitants en equivalent anual) per reforçar la viabilitat i sostenibilitat del desenvolupament comarcal
- **Posicionar**, en l'imaginari i els mercats d'arreu, no més de **6-10 imatges d'identitat** comarcal

El Pla (4): Valors substantius i emergents pel desenvolupament estratègic

El Pla (5): Les línies de desenvolupament

- 1. L'impuls de les produccions competitives del sector primari** ampliant i estenent la cadena de valor pròpia del territori
- 2. La creació de productes turístics i d'instruments de comercialització**
- 3. La creació de serveis de suport als emprenedors, empresa i innovació**
- 4. La promoció d'Indústries auxiliars i complementàries** als sectors d'especialització
- 5. L'aprofitament dels grans projectes** de l'entorn
- 6. La potenciació dels serveis de capitalitat i l'eficàcia** de l'administració

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L1)

Programes i actuacions

- Introducció nous conreus de regadiu
- Creació línies comercialització productes primaris i artesans
- Suport projectes transformació i creació de productes ramaders
- Promoció sector del vi

Resultats esperats

- Augment notable producte primari (> 12% real)
- Manteniment i renovació de la població ocupada al sector primari
- Disminució de la dependència de les subvencions

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L2)

Programes i actuacions

- Pla d'Allotjaments
- Centre d'acollida turística (CAT)
- Promoció estades i turisme professional
- Creació d'un canal de comercialització per nous productes
- Creació d'una entitat de promoció a l'estil 'Estació Nàutica'
- Reprojecte Vall Fosca

Resultats esperats

- Increment de les places disponibles (> 500 allotjaments i >1.000 terreny d'acampada)
- Augment del nombre de visitants (> 30.000 persones/mes)
- Augment de Llocs de Treball en el sector turístic
- Reforçament sector comerç i restauració

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L3)

Programes i actuacions

- Projectes de nous Sectors d'Activitat Econòmica (> 25 Ha)
- Centre d'empreses i xarxa d'atenció a empreses i emprenedors
- Accions de formació especialitzada en sectors propis de valor (geologia, ornitologia, enologia,...)

Resultats esperats

- Augment dels Llocs de Treball Localitzats (>1.000 LLdT)
- Retenció d'emprenedors i persones qualificades
- Generació de noves empreses fins assolir l'estàndard (2 per mil): unes 25/any

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L4)

Programes i actuacions

- Projectes transformació industrial productes primaris (biomassa, assecatge, forestal...)
- Distribució, serveis i manteniments per a la producció primària
- Indústries auxiliars de construcció i manteniment
- Indústries auxiliars del sector turístic

Resultats esperats

- Recuperació i diversificació de l'activitat industrial
- Aparició de microclústers agroalimentaris
- Augment dels Llocs de Treball a la indústria i absorció pèrdua pes construcció
-

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L5)

Programes i actuacions	Resultats esperats
<ul style="list-style-type: none">▪ Conveni Parc Científic i Agroalimentari de Lleida▪ Promoció turisme professional a l'Aeroport d'Alguaire▪ Olimpíada d'Hivern?	<ul style="list-style-type: none">-Reforçament de la posició de ròtula Lleida/Pirineus-Establiment de marcs de col·laboració amb els projectes d'entorn-Generació de projectes locals complementaris als projectes generals

El Pla (6): Accions i Resultats esperats (L6)

Programes i actuacions

- Infraestructures de comunicacions previstes
- Adequacions urbanes als fluxos de centralitat
- Creació d'una Oficina de localització empresarial
- Desplegament Lleis Dependència i Serveis Socials

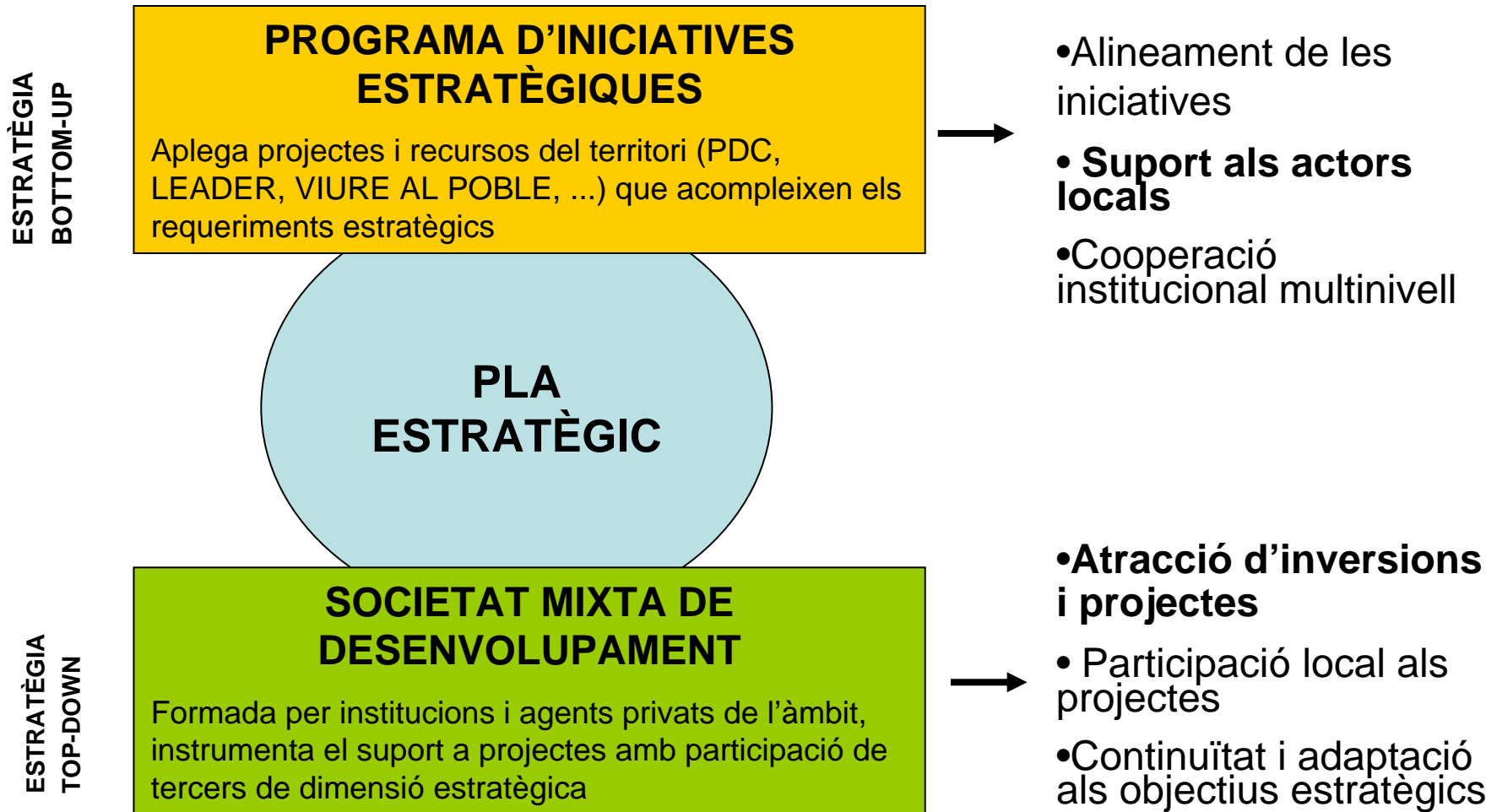
Resultats esperats

- Consolidar l'augment de la població resident (un 18% més en 10 anys, el mateix ritme que el darrer quinquenni)
- Millora de la centralitat comercial i logística amb augment de l'activitat del sector
- Consolidació de la referència en serveis col·lectius (educació, sanitats)
- Increment de serveis i població ocupada en l'àmbit atenció a les persones

El Pla (7): Les eines d'implantació

- Anomenem projecte estratègic a aquell conjunt d'iniciatives que acompleixen simultàniament els quatre motors (posició, dimensió, valor i arrelament)
- Definim dues eines operatives per identificar, promoure i donar suport a les actuacions estratègiques: El Programa d'Iniciatives i la Societat de Desenvolupament

El Pla (7): El disseny de les eines

El Pla (8): La gestió del Pla

Comitè Director

Consell Comarcal
Ajuntament de Tremp
Ajuntament de La Pobla de Segur
Ajuntament d'Isona i conca Dellà
Federació d'Empresaris

Comissió tècnica

Tècnics de les institucions
promotores
Ampliables a conveniència amb
altres tècnics del territori i experts
proveïdors de serveis

Comissió Consultiva

Josep Aleu
Josep Agulló
Francesc Boixados
Alicia Bolado
Miquel Canut
Jordi Casanovas
Arcadi Castelló
Joan Comenge
Enric Corona
Marc Chimisana
Josep Durany
Dolors Etxalar
Mireia Font
Andreu Isanta
Josep Junyent
Núria Martí
Antoni Monso
Jordi Nisarre
Ricard Pons
Jaume Samso
Oriol Serra
Josep M. Tarrat
Alba Vila
Enric Vila

CRÈDITS

Els treballs s'han efectuat per un equip compostat per:

- Eduard Jiménez, economista i consultor en polítiques públiques
- Javier Gracia, geògraf
- Laura Valls, llicenciada en Ciències de la Comunicació i postgrau en desenvolupament local i participació
- Pau Barba, polític

INNOVACIÓN Y CONSULTORIA EN POLÍTICAS PÚBLICA S.L

Passeig Manresa, 19-25 4-4

08201 SABADELL

t: 937 156 033

ejimenez@teonetwork.com

www.teonetwork.com/proyectos/proyectos.asp